

1000

[میزگرد نقد و جایگاه مجله رشد آموزش زبان] چون که صد آید...

گزارش: المیرا ملک محمدی

Roshd & Teachers

اشاره

نگاهی دوباره به جایگاه «مجله رشد آموزش زبان»، سبب شد تا کارشناسان و علاقه‌مندان عرصه آموزش زبان دور هم جمع شوند. در این نشست نکات ارزشمندی چون تبلیغ و اطلاع‌رسانی مناسب، ارائه مقالاتی برای افزایش انگیزه و خلاقیت دبیران و آشنایی آنان با شیوه‌های نوین تدریس مطرح شد. در ادامه، شرح این نشست را می‌خوانید.

رسالت مجله

دکتر محمدرضا عنانی سراب، سردبیر مجله رشد آموزش زبان خارجه، هدف میزگرد را این‌گونه بیان کرد: «هدف از برگزاری این میزگرد، بررسی و نقد جایگاه رشد آموزش زبان بین مجلات تخصصی، و نگاهی به تاریخچه مجله و شکل و محتوای آن است. می‌خواهیم بدانیم تا چه حد این مجله توانسته رسالت خود را ایفا کند. این مجله یکی از قدیمی‌ترین مجلات علمی-ترویجی در ایران است و ۲۷ سال سابقه انتشار دارد. صدمین شماره آن در پاییز امسال

منتشر خواهد شد که این خود موفقیت بزرگی محسوب می‌شود.» وی در ادامه افزود: «این که تلاشها تا چه اندازه نیازهای مخاطبان را برآورده می‌سازد، سوالی است که همیشه مطرح می‌شود. جلساتی از این دست می‌تواند به این سؤال پاسخ دهد. بهتر است قبل از ارزش‌یابی مجله، تعریفی از جایگاه و رسالت این مجله ارائه شود. مجلات تخصصی به دسته‌های متفاوتی، از جمله علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی تقسیم می‌شوند. البته تقسیم‌بندیهای دیگری نیز برای این مجلات وجود دارد: مجلات آکادمیک که برای دانشگاهیان

نشست دعوت کرد. نظرات و پیشنهادات خود را با در نظر گرفتن اهداف و رسالت‌های مجله مطرح کنند. خانم زهرا عرب‌سرهنگی، دبیر زبان دوره راهنمایی تحصیلی پیشنهاد داد اولویت خاصی برای انتشار مقالات نوشته شده توسط معلمان در نظر گرفته شود. وی در این باره توضیح داد: «از آنجا که دبیران ما با مشکلات این رشته بیشتر درگیر هستند، بهتر است مجله تجربیات آن را بیشتر منعکس کند. در حال حاضر، بیشتر مقالات چاپ شده برگرفته از پایان‌نامه

لطفیان: نخستین مسئله‌ای که باید در این مجله به چالش کشیده شود، برنامه‌درسی و کتابهای درسی و محتوای آنهاست

دانشجویان هستند. به همین دلیل سطح علمی مقالات بالاتر از سطح معلمان است و عملاً کاربردی برای آنان ندارند.» دکتر عنانی سراب در خصوص این پیشنهاد گفت: «در واقع به نظر شما که در دوره راهنمایی تدریس می‌کنید، محتوای مجله نمی‌تواند نیازهای دبیران راهنمایی را برآورده کند، چون نیازهای آنها با نیازهای دبیران دوره متوسطه متفاوت است. شاید بهتر باشد مجله‌ای خاص دبیران راهنمایی به این مهم پردازد.» وی اضافه کرد: «البته روال چاپ و انتخاب مقالات در مجله به گونه‌ای است که از هر هفت مقاله‌ای که در مجله منتشر می‌شود، دو مقاله علمی- پژوهشی است که در آنها نتایج با استفاده از آمار و نمودار ارائه می‌شوند. ما از نویسندگان خواسته‌ایم که بخشهای آماری مقالات را کم کنند و بیشتر شیوه انجام تحقیق را شرح دهند. درحالی‌که سایر مقالات مجله چنین ویژگیهایی را ندارند و درباره موضوعاتی چون تجربه تدریس، دانش‌افزایی، مرور و معرفی مقولات آموزشی نوشته می‌شوند که بخش آماری در آنها وجود ندارد.»

نقش برنامه‌درسی در مجله

در ادامه جلسه، آقای مهدی لطفیان، دبیر و مدرس «کانون

و پژوهشگران مناسب هستند، و مجلات حرفه‌ای (Vocational) که مخاطبانشان شغل خاصی را دنبال می‌کنند و معمولاً تشکلهای مربوط به آن حرفه مجله را تهیه می‌کنند و در اختیار خوانندگان قرار می‌دهند. بر این اساس، نشریات علمی- ترویجی در گروه دوم قرار می‌گیرند. بنابراین، مجله رشد آموزش زبان که مخاطبان آن به آموزش و تدریس زبان مشغول‌اند، از مجلات دسته دوم محسوب می‌شود. با توجه به این تقسیم‌بندی، ساختار و محتوای مجله‌های گوناگون با یکدیگر متفاوت‌اند.»

دکتر عنانی سراب در ادامه اهداف مجله را چنین برشمرد: «آموزش زبان در مقاطع متفاوت با یک برنامه‌درسی کنترل می‌شود. این برنامه توسط آموزش و پرورش تدوین و به صورت کتاب درسی در اختیار معلمان قرار می‌گیرد. پس نخستین هدف این مجله باید توجه به برنامه‌درسی باشد. یعنی با نقد و ارزیابی برنامه‌درسی باید سعی کند مخاطبان را در جریان تحولات برنامه‌درسی قرار دهد. کسانی که در آموزش و پرورش به آموزش زبان اشتغال دارند، از بُعد مهارت‌های حرفه‌ای در سطوح متفاوتی قرار می‌گیرند. یکی دیگر از رسالت‌های مجله این است که با انتشار مطالبی با هدف دانش‌افزایی در مهارت‌آموزی به معلمان، کمک کند تا بتوانند در حرفه خودشان ارتقا یابند.

در فرایند آموزش ممکن است، برنامه‌درسی یا اجرای آن با معضلاتی مواجه شود؛ به‌ویژه در آموزش و پرورش که با جمعیت بزرگی از دانش‌آموزان و دبیران در کل کشور سروکار دارد. هدف سوم مجله، شناخت معضلات آموزش زبان است. به این منظور، با اقدام پژوهی توسط دبیران می‌توان این معضلات را بررسی و راهکارهایی برای حل آنها ارائه داد. پس بهتر است اقدام پژوهی در سطح آموزش و پرورش نهادینه شود تا با استفاده از این نظرات به راه‌حلهای علمی دست یابیم. اگر موارد مطرح شده را به عنوان رسالت‌های مجله بپذیریم، برای تحقق آنها باید مجله را از نظر شکل و محتوا به‌گونه‌ای تنظیم کنیم که در راستای این اهداف حرکت کند. از نظر شکلی مجلات با هم فرق دارند. برای مثال، مجلات علمی- پژوهشی از لحاظ ظاهری به صورت کتاب منتشر می‌شوند. اما مجلات علمی- ترویجی به شکل مجله به چاپ می‌رسند و ویژگیهای ژورنالیستی در آنها اهمیت پیدا می‌کند. بنابراین باید از نظر شکلی به آن توجه خاصی شود تا بتواند مخاطب را جذب کند. از نظر محتوایی نیز، ساختار آن باید متناسب با اهداف تعریف شود. مقالاتی که به برنامه‌درسی، دانش‌افزایی یا اقدام پژوهی می‌پردازند، باید ساختار مخصوص خودشان را داشته باشند.»

ضرورت انعکاس نظر دبیران

سردبیر مجله، با بیان این مقدمه از دبیران و کارشناسان حاضر در

صحبت می‌شد، اما در حال حاضر این‌طور نیست. ما الان بر سر دوراهی قرار گرفته‌ایم. اگر مقالات علمی چاپ کنیم، برای معلمان سخت و پیچیده است و اگر هم بخواهیم مقالات ساده چاپ کنیم، مقاله‌نویس مایل نیست سطح کارش را پایین بیاورد. البته خیلی تلاش کرده‌ایم بخشهای آماری و جدولها را کم کنیم، ولی متأسفانه، دبیران با ما ارتباط لازم را برقرار نمی‌کنند و مشکلاتشان را در رابطه با تدریس با ما درمیان نمی‌گذارند.»

آقای **لطفیان**، پس از پایان صحبت‌های دکتر وثوقی، با اشاره به سابقه انتشار مجله، از ضعف تبلیغات برای آن گفت و افزود: «با این که ۲۷ سال از انتشار این مجله می‌گذرد، خیلی از دبیران آن را نمی‌شناسند. به نظر من اگر لازم باشد، می‌توان در آموزش و پرورش برای دبیران جلسات توجیهی بگذارند تا آنها با این مجلات آشنا شوند.» هم‌چنین دکتر وثوقی، استفاده از مجله رادیویی یا تلویزیونی و همراه کردن مجله را با سی‌دی، از راهکارهای افزایش انگیزه مطالعه بین مخاطبان عنوان کرد.

افزایش انگیزه مطالعه

در ادامه خانم **عرب‌سرهنگی**، یکی از روش‌های افزایش انگیزه مطالعه دبیران را چنین توضیح داد: «ما در برگه ارزش‌یابی که در مدارس توزیع کردیم، بندی را به دبیرانی اختصاص دادیم که از مطالب مجله‌های رشد استفاده کرده‌اند و چکیده کارشان را به مدیر و معاون ارائه داده‌اند. این راه‌حل شاید انگیزه‌ای باشد تا آنها این

عنانی سراب: بهتر است اقدام پژوهی در سطح آموزش و پرورش نهادینه شود

مجلات را مطالعه کنند و امتیازات خود را بالا ببرند.» دکتر **عنانی سراب**، ضمن اشاره به صحبت‌های مطرح شده گفت: «شرایط زبان‌آموزی امروزه، در حال تغییر است. تعداد کثیری از

زبان ایران»، نظرات خود را چنین بیان کرد: «ابتدا بگذارید نقاط مثبت مجله را بگوییم. رشد آموزش زبان، مجله وزینی است که مقالات علمی خوبی چاپ می‌کند. بخشهایی مثل مصاحبه با دبیران موفق بسیار جالب هستند، ولی با واقعیتهای روز آموزش و پرورش فاصله دارند.

من فکر می‌کنم، نخستین موضوعی که باید در این مجله به چالش کشیده شود، همین برنامه‌درسی، کتابهای درسی و محتوای آنهاست که تقریباً ۳۰ سال است بدون تغییر تدریس می‌شوند. باید به فکر محتوای جدیدتری برای تدریس باشیم. مشکل دیگر، بی‌انگیزگی موجود بین شاگردان و معلمان مدارس است. خیلی خوب خواهد بود که مجله به این دست از مشکلات آموزش و پرورش بپردازد و مقالاتی که چاپ می‌شوند، به این سمت و سو گرایش داشته باشند. مخاطبان ما دبیران آموزش و پرورش هستند، ولی عملاً می‌بینیم مقالات علمی چاپ شده در مجله، بیشتر برای دانشجویان دوره دکترا و استادان دانشگاهها مناسب هستند. پس بهتر است، در مقالات بر بخش مفهوم ضمنی (implication) بیشتر تأکید شود و بخشهای آماری خلاصه‌تر شوند.»

وی در ادامه پیشنهادهایی به این شرح برای ارتقای کیفیت مجله ارائه داد:

۱. با انتشار فراخوان از طریق مجله، از دبیرانی که راهبرد آموزشی خاصی دارند، دعوت شود آن را در قالب مقاله برای مجله ارسال کنند

۲. مقالاتی در جهت ارتقای خلاقیت معلمان زبان چاپ شوند.

۳. برای معلمان، سرفصلهای تحقیقاتی تعیین شوند.

۴. ارتباط با دبیران و بازخوردهای آنها در مجله منعکس شوند.

۵. نحوه توزیع رشد آموزش زبان بهتر شود.

خانم دکتر **ژاله کهنمویی پور**، استاد ادبیات زبان فرانسه دانشگاه تهران و عضو هیئت تحریریه مجله، نکته‌ای را درباره آموزش زبان در مؤسسات خصوصی مطرح کرد: «شاید علت آن که مؤسسات آموزش زبان در تدریس این رشته موفق‌تر از مدارس عمل می‌کنند، محتوا و شکل کتاب‌هایی باشد که در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهند.» دکتر عنانی سراب در پاسخ به این اظهارات توضیح داد: «در هر صورت آموزش زبان، چه در بخش خصوصی و چه در بخش دولتی، با هم در ارتباط هستند. بچه‌ها با نوعی دیگر از آموزش در بخش خصوصی آشنا می‌شوند. وجود تعامل بین این دو بخش می‌تواند به بهبود آموزش زبان در بخش دولتی هم کمک کند.»

در ادامه، آقای دکتر **حسین وثوقی**، استاد زبان‌شناسی در دانشگاه و عضو هیئت تحریریه مجله، به برخی مشکلات موجود در این زمینه اشاره کرد: «در گذشته، مقالاتی که برای دبیران کاربردی بودند در مجله به چاپ می‌رسیدند و در آنها از شیوه‌های تدریس

دبیران ما دارای مدرک کارشناسی ارشد هستند و با فناوری و اینترنت سروکار دارند. یکی از نقاط ضعف ما این است که دبیران با سبک و سیاق مجله و تغییرات آن آشنا نیستند. باید به آنها اطلاع‌رسانی کرد. یکی از این راهها، برگزاری میزگرد با حضور اعضای هیئت تحریریه در استانهاست. در این جلسات، معلم‌ها می‌توانند مشکلات و انتظارات خود را بیان کنند. راه دیگر استفاده کردن از رادیو و تلویزیون و رسانه‌های دیگر برای تبلیغ مجله است.»

هادی عظیمی، مدرس دانشگاه و دانشجوی دکتری آموزش زبان و از همکاران مجله رشد آموزش زبان خارجی، با اشاره به آمارها گفت: «ما بارها از معلمان خواسته‌ایم درباره مجله نظر بدهند، جدولها را حل کنند و به پرسشها پاسخ بدهند. متأسفانه همکاری معلمان با مجله مطلوب نیست. مجله رشد باید با آموزش و پرورش ارتباط محکم‌تری برقرار کند. باید بتوان با استفاده از راهکارهای تشویقی، معلمان را به مطالعه مجلات ترغیب کرد. همان‌طور که گفته شد، مجله باید در جاهای متفاوت تبلیغ شود. هر چه آشنایی بیشتر شود، عکس‌العمل نیز بیشتر خواهد شد. در مورد آمار باید عرض کنم، برای این که مقاله‌ای علمی تلقی شود، باید برخی معیارهای کمی و کیفی در آن رعایت شود. ابزارهای مصاحبه و تحلیل محتوای آن از جمله ابزارهای کیفی است و ابزار کمی هم، ارائه عدد و آمار و جدول است.

نویسنده برای ارائه شواهد از این ابزارها استفاده می‌کند. وجود این آمار به‌تنهایی نمی‌تواند دلیل خوبی برای نخواندن مقاله باشد. در ایران تربیت‌معلم کارایی لازم را ندارد. من پیشنهاد می‌کنم مراکز تربیت‌معلم به این مقوله بپردازند و سعی کنند با بالا بردن دانش معلمان، به آنها در فهم مقالات کمک کنند.»

آقای عظیمی در ادامه اضافه کرد: «در بحث برنامه‌های درسی من به آمار جالبی رسیده‌ام. تقریباً از بین ۶۸۰ مقاله‌ای که از شماره ۱ تا ۹۹ چاپ شده‌اند، ۳۳ مورد به توسعه امکانات آموزشی می‌پردازند. (نحوه تدریس یک درس چگونه است؟ یا روش نوشتن طرح درس برای کلاس به چه صورت است؟). از این ۶۸۰ مقاله، فقط ۳ مقاله به نحوه پژوهش می‌پردازند. یکی از روشهای مهمی که معلمان می‌توانند از آن استفاده کنند «classroom research» (پژوهش کلاسی) است. شاید بهتر باشد مقالاتی در این راستا نوشته شوند.»

دکتر عنانی سراب، ضمن تأیید گفته‌های آقای عظیمی، افزود: «باید بگویم، یکی از اهداف مجلات دانش‌افزایی است و ما ناچاریم مقالاتی داشته باشیم تا سطح دانش و مهارت‌های معلمان را بالا ببریم. کتابهایی با عنوانهای «Research for Language Teachers» یا «Testing for Language Teachers» وجود دارند که با زبان ساده به معرفی پژوهش و آزمون‌سازی می‌پردازند. ما این کتب را قبلاً به دبیران معرفی کرده‌ایم. شاید بهتر باشد در این زمینه فعالیت

بیشتری صورت گیرد.»

دکتر وثوقی نیز در این راستا پیشنهادی ارائه داد: «یکی از کارهایی که لازم است انجام دهیم، ارائه شیوه‌هایی برای افزایش خلاقیت معلمان در کلاس است. من قصد داشتم، ۲۰ نوع نحوه تدریس «Reading» را در مقاله‌ای بنویسم و چاپ کنم تا دانش‌آموزان نتوانند روش تدریس معلم خود را پیش‌بینی کنند. ولی هنوز این کار عملی نشده است. بهتر است در هر شماره، مقاله‌هایی درباره خلاقیت معلمان، انواع ایجاد انگیزه در کلاس، ویژگیهای معلم خوب و مدیریت کلاس (classroom management) مطرح کنیم.»

وی تأکید کرد: «بهتر است مجله راه‌حل عملی به معلمان نشان بدهد. زیرا بیش‌تر دبیران ما، در دروسهای نظری (تئوریک) موفق بوده‌اند، ولی در دروسهای عملی (نحوه تدریس) ضعیف عمل می‌کنند.»

پیرو صحبت‌های دکتر وثوقی، دکتر عنانی سراب، مفهوم معلم پژوهشگر را مطرح کرد و گفت: «در حال حاضر، ما با مفهوم معلم پژوهشگر روبه‌رو هستیم. بدین صورت که معلم باید از درس خودش درس بگیرد. اگر این روحیه بین معلمان ما تقویت شود، آنان می‌توانند برای تدریس خود راه‌های ابتکاری پیدا کنند.»

وی اضافه کرد: «یکی از مشکلات ما آن است که تدریس به عادت تبدیل شود و معلم کارهایی را انجام می‌دهد که سالها انجام می‌داده است اگر چنین شود معلم از کار خود رضایت خاطر نخواهد داشت. این مجله باید روحیه تنوع‌طلبی و پژوهش را نزد معلمان تقویت کند.»

ایجاد انگیزه همکاری

خانم دکتر **مژگان رشتچی**، استاد آموزش زبان انگلیسی، از عدم

رشتچی: شاید اگر تبلیغ، اطلاع‌رسانی و نحوه توزیع مجلات بیشتر و بهتر شود، در افزایش مخاطب تأثیر بگذارد

وثوقی: بهتر است در هر شماره، مقاله‌هایی درباره‌ی خلاقیت معلمان، انواع ایجاد انگیزه در کلاس، ویژگی‌های معلم خوب و مدیریت کلاس ارائه بدهیم

ارتباط معلمان با مجله در همین حد بود. پس از ترویجی شدن مجله، در زمان سردبیری مرحوم دکتر سیداکبر میرحسینی نیز مشکل کمبود ارسال مطلب از طرف دبیران وجود داشت و این امر ما را مجبور کرد تعدادی از مقالات برگزیده از مجلات خارجی را نیز چاپ کنیم.»

وی در ادامه اظهار داشت: «آن تعداد مقاله معدودی هم که به دست ما می‌رسید، بیشتر انشاگونه بود و قالب مقاله را نداشت.»

خانم زارعی پیشنهادی را مطرح کرد: «اگر مجله رشد آموزش زبان به عنوان منبع مطالعاتی باشد و آموزش ضمن خدمت دبیران در کلاس‌های آموزشی که برگزار می‌کند از محتوای این مجله استفاده کند بسیار مثر و ثمر خواهد بود.»

چند پیشنهاد

آقای فریبرز بیات، مسئول مرکز مطالعات «دفتر انتشارات کمک‌آموزشی»، بنابر تحقیقات انجام شده در این مرکز، برای جلب مخاطب پیشنهادهای ارائه کرد. وی گفت: «به نظر من باید در سه بعد کار کرد: بعد اول مخاطب‌شناسی است. در پژوهشی که در زمینه میزان انگیزه بین معلمان انجام شده است معلوم شد: بی‌انگیزه‌ترین معلمان، معلمان مرد دوره راهنمایی و با انگیزه‌ترین، معلمان زن دوره ابتدایی هستند. طبق یافته‌های این پژوهش، رشته چهار درصد معلمانی که این مجله را می‌خوانند، انگلیسی نیست. میانگین سنی خوانندگان مجله ۳۸ سال است. ۷۰ درصد آنان زن هستند، ۵۶ درصد مدرک کارشناسی دارند و بین ۶۰ تا ۷۰ درصد بالای ۱۰ سال سابقه کار دارند. پس تیپ مخاطبان ما بدین صورت است. باید بدانیم نوع نگاهشان و شخصیت و نیازهایشان چیست؟ این معلمان، اولویتشان خواندن مجله‌های خانوادگی است؛ به قول معروف، مجلات «Public» یا زرد. خواندن مجله رشد، در منابع مطالعاتی آنها رتبه هفتم را دارد و جالب است بدانید، خواندن کتاب

همکاری دبیران با مجله رشد زبان اظهار تأسف کرد و گفت: «ما از نویسندگان مقالات خواسته‌ایم تجربه‌های آموزشی خود را برای ما ارسال کنند. سعی شده است بخش‌های آماری کم شود. حتی در قسمت نظری هم خواسته‌ایم، مقدمه و مرور ادبیات تحقیق کوتاه‌تر شود. تأکیدمان بیشتر روی روش کار در کلاس است. در بحث تجربه‌های کلاسی تمام تلاش خود را کرده‌ایم، مقالاتی در این زمینه چاپ کنیم. معلمان نباید تصور کنند که مقاله باید کامل و بی‌نقص باشد تا چاپ شود. اگر مقالاتی از طرف معلمان در خصوص تجربیات تدریستان برای ما ارسال شود، از آنها استقبال می‌کنیم.» وی در ادامه توضیح داد: «من در مورد این که مجله به بی‌انگیزگی معلمان و دانش‌آموزان بپردازد، مخالف هستم. چون این یک مجله علمی است و باید روش‌های نوین تدریس را مطرح کند. بحث بی‌انگیزگی شاید باید در تربیون دیگری بررسی شود. این جا هدف فقط کار روی مسائل علمی است. ما با زبان بی‌زبانی از دبیران می‌خواهیم، خوب درس بدهند و از راهبردهای مناسب استفاده کنند. بارها در سخن سردبیر از معلمان خواسته شده است تا با مجله همکاری کنند، ولی استقبال نمی‌شود. شاید اگر تبلیغ، اطلاع‌رسانی و نحوه توزیع مجلات بیشتر و بهتر شود، در افزایش همکاری مخاطبان تأثیرگذار باشد.»

دکتر رشتچی پیشنهادی را نیز مطرح کرد: «بهتر است در هر چهار شماره مجله محوری را معرفی کنیم و تمرکزمان را روی موضوع خاصی بگذاریم.»

دکتر عنانی سراب، ضمن تأیید صحبت‌های بیان شده گفت: «خوب است که مقالات بیشتر کاربردی باشند. در مرحله بعد می‌توان بازخورد معلمان را در مقابل آنها سنجید. به علت وجود محدودیتها، مجله نمی‌تواند در زمینه افزایش انگیزه کار زیادی انجام دهد. یکی از راه‌های ایجاد انگیزه آن است که مجله رشد در ارتقا و ارزش‌یابی معلمان تأثیرگذار باشد.»

هم‌چنین، دکتر کهنمویی پور بحث امتیازدهی را مهم دانست و بر این قضیه تأکید کرد که ارائه مقاله باید در امتیازدهی معلمان تأثیر بسزایی داشته باشد تا انگیزه معلمان را برای مطالعه این مجله افزایش دهد.

مجله و آموزش ضمن خدمت

خانم شهلا زارعی نیستانک، مدیر داخلی مجله رشد آموزش زبان در خصوص همکاری دبیران با مجله چنین بیان داشت: «در سال ۱۳۶۳، اولین شماره مجله با عنوان آموزش زبان به سردبیری دکتر جلیل بانان صادقیان چاپ شد. ایشان از دبیران خواسته بودند با مجله ارتباط برقرار کنند. در قسمت سخن سردبیر، ایشان نکات مطرح‌شده از جانب معلمان را پاسخ می‌دادند. در آن زمان

آموزش زبان در مدارس است. چرا دانش‌آموز حاضر است با پرداخت هزینه به مؤسسات خصوصی زبان برود تا زبان یاد بگیرد؟» آقای بیات به نکته دیگری اشاره کرد و توضیح داد: «معلم ما باید شیوه‌های جدید آموزش زبان (به‌عنوان مثال استفاده از اینترنت) را بداند و دانش‌آموز را راهنمایی کند که آیا این شیوه‌ها مناسب هستند یا نه. این‌گونه عوامل معلم را بر کلاس مسلط می‌کنند.» در ادامه، دکتر رشتچی اظهارات خود را در زمینه تفاوت موجود بین مجلات فارسی‌زبان و خارجی‌زبان چنین بیان کرد: «به نظر من نباید این مجله را با مجلات فارسی‌زبان مقایسه کنیم، زیرا محتوای مطلب و زبان آن فرق می‌کند. ما باید در مجله، آموزش علمی و تئوریک را در نظر بگیریم و به این خاطر، مقالات ما طولانی‌تر از مقالات سایر مجلات می‌شود.»

نکته آخری که آقای بیات به آن اشاره کرد، اهمیت دادن به زمان محدود معلمان است. به گفته وی: «این مجله باید به فکر زنگ تفریح معلمان باشد. یک یا دو مطلب سنگین کافی است تا مخاطب را فراری ندهیم.»

در انتهای جلسه، دکتر عنانی سراب، نتایج حاصل از این نشست را مفید ارزیابی کرد و گفت: «در سالهای اخیر، مشارکت معلمان با ما بیشتر شده است. این نشان می‌دهد که سیر صعودی داشته‌ایم. مطالب و راه‌حلهای ارائه شده می‌تواند آغازی برای برگزاری سایر میزگردها در تهران و شهرستانها باشد. در این جلسه مشکلاتی مطرح شدند و ما به‌عنوان دست‌اندرکاران مجله باید به این مسائل بپردازیم تا بتوانیم به راه‌حلهای معقولی برسیم.»

عظیمی: در دوره‌های تربیت معلم بیشتر به مهارت‌های تدریس پرداخته می‌شود تا به پژوهش

برای آنها در رتبه ۱۲ قرار دارد. حالا ما باید برای این قشر کم‌حصوله که درگیر مشکلات اقتصادی هم هست، مطلب تهیه کنیم. بعد دوم روان‌شناسی این مخاطبان است. من در این جا باید به سه نکته اشاره کنم: نکته اول، ما با دو دسته مطلب مواجه هستیم. مطالبی که معلمان به آنها علاقه دارند، و مطالبی که معلمان به آنها نیاز دارند. شاید مطالب ما بیشتر از نوع دوم باشند. اما ممکن است معلمان ما علاقه دیگری هم داشته باشند که این دست مطالب در مجله کمتر به چشم می‌خورد. بنابراین باید توازن برقرار کنیم. مطالب ما باید نه آن اندازه سخت باشند که دل مخاطب را بزنند و نه آن قدر ساده که در شأن مجله ما نباشد.

نکته دوم، مطالب یا فرایندمحور هستند یا رویدادمحور. اگر مطالب را به مطالب رویدادمحور نزدیک کنیم، بهتر است. برای مثال، مطالب را با اتفاقات زندگی شغلی معلمان گره بزنیم.

نکته سوم، ما دو نوع مطلب کلی داریم: یکی مطلب کلی روزآمد و دیگری مطلب کلی مفید. مطلب کلی روزآمد ارجحیت دارد، زیرا با وقایع روز در ارتباط است. باید بگوییم اکثر مطالب این مجله مفید هستند، ولی این جا بحث ژورنالیسم مطرح است. جدا از بحث محتوا، باید به قالبهای ژورنالیستی هم توجه کنیم. در ژورنالیسم یک اصل وجود دارد. کوتاه‌ساده-جذاب. از آن جا که مطالب این مجله بلند هستند، شاید بهتر باشد، مقالات بلند را در دو یا سه قسمت چاپ کنیم. ساده بودن هم مهم است. زبان خشک آکادمیک مخاطب را خسته می‌کند. به‌علاوه، توجه به تکنیک‌های دیگری چون تیتراژ، میان تیتراژ گذاشتن و تصویری کردن مطالب، باعث می‌شود مخاطب جذب مطلب شود. جدا از بُعد ژورنالیستی، من برای ارتباط با مخاطب چند پیشنهاد دارم:

۱. بخشهایی با عنوان پاسخ به پرسشها یا نامه‌های معلمان در نظر بگیریم.
۲. از میان معلمان منتخب مناطق تهران یا شهرستانها، یک شورای سوژه‌یابی یا نقد تشکیل دهیم.
۳. سایت مجله را فعال کنیم. می‌توانیم مطالب خوب و بلند را در سایت مجله نیز ارائه دهیم.»

آقای بیات در ادامه بیان داشت: «در سال جاری، از طریق هماهنگی‌هایی که با دفتر آموزش ضمن خدمت صورت گرفت، قرار شد، برخی از آموزش‌های این دفتر در مجلات رشد ارائه شوند که خود باعث ۵۰ درصد افزایش شمارگان ما شده است. امیدواریم بتوانیم این روش را در آموزش زبان هم اعمال کنیم.»

پیشنهاد دیگر این است که به آموزش زبان موجود در بیرون از آموزش و پرورش توجه کنیم. در این آموزش‌ها، از کتابهای جدیدی برای تدریس استفاده می‌شود. در نتیجه ما می‌توانیم در هر شماره به این کتابهای تازه تألیف نگاهی بیندازیم. مسئله دیگر، آسیب‌شناسی